

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
08.07.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 05.07.2023, 218

Vormsi maastikukaitseala kaitse-eeskiri

Vastu võetud 18.05.2007 nr 149

[RT I 2007, 38, 269](#)

jõustumine 02.06.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.01.2009	RT I 2009, 7, 48	01.02.2009
19.03.2010	RT I 2010, 13, 70	01.04.2010
22.06.2023	RT I, 05.07.2023, 1	08.07.2023

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Vormsi maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Vormsi maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on kaitsta:

1) Lääne-Eesti saarestiku omapärasest ja kergesti haavatavat loodusmaastikku ning piirkonnale iseloomulikke ohustatud pärandkultuurmaastikke;

2) liike, keda nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetab I lisas; need on kaks I kategooria kaitsealust liiki ning II ja III kategooria liigid nagu hüüp (*Botaurus stellaris*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), laululuik (*Cygnus cygnus*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), täpikhuik (*Porzana porzana*), rukkirääk (*Crex crex*), sookurg (*Grus grus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), rand- ja väiketiir (*Sterna paradisaea*, *S. albifrons*), kassikakk (*Bubo bubo*), musträhn (*Dryocopus martius*), vööt-põdsalind (*Sylvia nisoria*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*); direktiivi 79/409/EMÜ II lisas nimetatud liigi – õnetuvi (*Columba oenas*), kes on ühtlasi III kaitsekategooria liik, ning II kaitsekategooria liigi – niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*) elu- ja rändepeatuspaiku;

3) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need on liivased ja mudased pagurannad (1140)³, rannikulõukad (1150*), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (1630*), lubjarikkal mullal kuivad niidud (6210*), lubjavaesel mullal liigirikkad niidud (6270*), lood (6280*), sinihelmikakooslused (6410), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), rabad (7110*), allikad ja allikasood (7160), lääne-mõõkrohuga lubjarikkad madalsood (7210*), nõrglubja-allikad (7220*), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);

4) liikide elupaiku, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II ja IV lisas. II lisa liigid on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja soohiilakas (*Liparis loeselii*), mis on ühtlasi II kaitsekategooria liigid, emaputk (*Angelica palustris*), mis on ühtlasi III kaitsekategooria liik; IV lisa liigid on sõrsilmik (*Lopinga achine*) ja kõre (*Bufo calamita*), kes on ühtlasi I kaitsekategooria liik;

5) II ja III kaitsekategooria taimeliike nagu müür-raunjalg (*Asplenium ruta-muraria*), pruun raunjalg (*Asplenium trichomanes*), valge tolmphea (*Cephalanthera longifolia*), punane tolmphea (*Cephalanthera rubra*), harilik muguljuur (*Herminium monorchis*), kärbesõis (*Ophrys insectifera*), võõthuul-sõrmkäpp (*Dactylorhiza fuchsii*), kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), tumepunane neiuvaip (*Epipactis atrorubens*), soo-neiuvaip (*Epipactis palustris*), roomav öövilge (*Goodyera repens*), harilik käoraamat (*Gymnadenia conopsea*), suur käöpõll (*Listera ovata*), pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), hall käpp (*Orchis militaris*), kahelehtine

käoheel (*Platanthera bifolia*), rohekas käoheel (*Platanthera chlorantha*) ning I kaitsekategooria samblikuliiki – harilikku tundrasamblikku (*Flavocetraria cucullata*).

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kolmeks sihtkaitsevööndiks ja kuueks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseesaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Lääne maakonnas Vormsi vallas Rumpo, Hullo, Rälby, Sviby, Hosby, Söderby, Suuremõisa, Saxby, Kersleti ja Borby külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala kogu kaitsealal, välja arvatud käesolevas määruses sätestatud ajal sihtkaitsevööndites.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleva kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseesaduses» sätestatud.

(3) Telkimine ja lõkke tegemine on kaitsealal lubatud ainult kohtades, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal.

(4) Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõitmine teedel, välja arvatud mootorsõidukiga sõitmine sihtkaitsevööndites ning Rumpo piiranguvööndis. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Mootorsõidukiga sõitmine sihtkaitsevööndites ja Rumpo piiranguvööndis, sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud tegevuses, liinirajatiste hooldamisel, maatulundusmaal metsa- ja põllumajandustöödel, poollooduslike koosluste hooldamisel ning kutselise kalapüügiõigusega või harrastuskalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajalike vahendite transportimisel ja sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

(5) Kaitseala vetel on lubatud sõita ujuvvahendiga, välja arvatud veerolleriga ja skautiga ning kaitse-eeskirjas sätestatud juhul Rumpo sihtkaitsevööndi veealal. Prästviigi piiranguvööndi veealal on lubatud sõita ainult mootoriga ujuvvahendiga. Piirangud ujuvvahendiga sõitmiseks ei laiene järelevalve- ja päästetöödele, kaitseala valitsemisega seotud tegevusele ning sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekul teostatavale teadustegevusele.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

§ 5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta ei või kaitsealal:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 5) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 6) anda projekteerimistingimusi;
- 7) anda ehitusluba;
- 8) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee-erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärasust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) [Kehtetu -RT I, 05.07.2023, 1- jõust. 08.07.2023]

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala maa- ja veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kolm sihtkaitsevööndit:

- 1) Rumpo sihtkaitsevöönd;
- 2) Hosby sihtkaitsevöönd;
- 3) Rälby sihtkaitsevöönd.

§ 8. Sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk

(1) Rumpo sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on rannikuelupaikade, madala rannikumere, laidude, rannaniitude elustiku, haruldaste ja omapäraste samblike kasvukohtade ning kadastike kaitse.

(2) Hosby sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa- ja rannikuelupaikade kaitse, rannaniitude ja metsaelustiku ning I kategooria kaitsealuse liigi pesapaiga kaitse.

(3) Rälby sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa- ja soolupaikade kaitse, metsalinnustiku ja I kategooria kaitsealuse liigi pesapaiga kaitse.

§ 9. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndites on lubatud jahipidamine 1. augustist 15. veebruarini, välja arvatud linnujaht, mis on aastaringselt keelatud.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndites lubatud:

- 1) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus nagu rohumaa niitmine ja loomade karjatamine ulatuses, mis tagab poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu säilimise;
- 2) olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 3) metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- 4) olemasolevate kraavide hooldustööd ning veerežiimi taastamine;
- 5) adru varumine rannalt;
- 6) pilliroo niitmine jää peal või külmunud pinnasel 15. novembrist 1. märtsini ja roo käsitsi niitmine vees või maismaal oma tarbeks 16. juulist 15. märtsini;
- 7) rahvapärimuste korraldamine.

[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

(3) [Kehtetu – RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

§ 10. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndites on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul tee ja tehnovõrgu rajatise, poollooduslike koosluste säilitamise ja hooldamisega seotud rajatise või matkarajatise rajamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks;
- 4) inimeste viibimine Rälby ja Hosby sihtkaitsevööndites väljaspool sihte ja teid 15. veebruarist 31. juulini, välja arvatud kinnisasja omanikul oma kinnisasja piires, järelevalve- ja päästetöödel; kaitseala valitsemisega seotud tegevuses, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses ning poollooduslike koosluste hooldamisel;

[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

5) inimeste viibimine Rumpo sihtkaitsevööndi laidudel ning laidude rannajoonest 50 meetri piiresse jääval merealal 15. märtsist 15. juulini. Liikumispiirang ei laiene järelevalve- ja päästetöödele, kaitseala valitsemisega seotud tegevusele, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavale teadustegevusele ning poollooduslike kooslustega seotud tegevusele Tälmeni laiul ja Pasilaiul;
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

6) inimeste viibimine ilma kaitseala valitseja nõusolekuta Rumpo sihtkaitsevööndi laidudel 16. juulist 31. oktoobrini. Liikumispiirang ei laiene järelevalve- ja päästetöödele, kaitseala valitsemisega seotud tegevusele, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavale teadustegevusele ning poollooduslike kooslustega seotud tegevustele Tälmeni laiul ja Pasilaiul.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

§ 11. Vajalik tegevus

(1) Rumpo sihtkaitsevööndis Rumpo poolsaarel on haruldaste samblike kasvukohtade ja avatud maastike säilitamiseks vajalik puu- ja põõsarinde harvendamine kaitseala valitsejaga kooskõlastatud ulatuses.

(2) Rumpo ja Hosby sihtkaitsevööndites on poollooduslike koosluste esinemisaladel vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus nagu niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ning harvendamine kaitseala valitsejaga kooskõlastatud ulatuses.

4. peatük PIIRANGUVÖÖND

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on kuus piiranguvööndit:

- 1) Saxby piiranguvöönd;
- 2) Prästviigi piiranguvöönd;
- 3) Diby piiranguvöönd;
- 4) Rumpo piiranguvöönd;
- 5) Huitbergi piiranguvöönd;
- 6) Kärsläti piiranguvöönd.

§ 13. Piiranguvööndite kaitse-eesmärk

(1) Piiranguvööndite kaitse-eesmärk on kaitsealuste liikide elupaikade kaitse, looduse mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning loodusväärtuste parem eksponeerimine loodushariduse eesmärgil.

(2) Saxby piiranguvööndi kaitse-eesmärk on ranniku- ja metsaelupaikade, lubjakivipaljandi ning ulatuslike klübvallidega loolade kaitse.

(3) Prästviigi piiranguvööndi kaitse-eesmärk on allikate, lubjarikaste allikaliste niitude ja metsaelupaikade, rannikulaguuni kui rannikumere kalade koelmuala ja järvelinnustiku kaitse.

(4) Diby piiranguvööndi kaitse-eesmärk on ranniku- ja metsaelupaikade, loolade, rannaniitude ja roostikuelustiku ning käpaliste kasvualade kaitse.

(5) Rumpo piiranguvööndi kaitse-eesmärk on rannikuelupaikade ja rannaniitude elustiku kaitse.

(6) Huitbergi piiranguvööndi kaitse-eesmärk on omapärase lubjakivipaljandi, metsaelupaikade ning käpaliste kasvuala kaitse.

(7) Kärsläti piiranguvööndi kaitse-eesmärk on ranniku- ja metsaelupaikade, rannaniidu, vana rannikujärve ja roostikuelustiku, soostuvate lubjarikaste niitude ja käpaliste kasvualade ning kaitsealuse liigi pesapaiga kaitse.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) jahipidamine;
- 3) väetiste kasutamine;
- 4) ehitiste, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, arvestades käesoleva määruse § 5 punktides 4–7 sätestatud.

(2) Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine.

(3) Piiranguvööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Ülemaail on lubatud korraldada rahvaüritusi omaniku loal.

[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

§ 15. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uute maaparandussüsteemide rajamine;
- 2) maavara kaevandamine, välja arvatud «Maapõueseaduse» § 59 lõikes 2 sätestatud juhul kaitseala valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
- 3) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine metsamaal ja looduslikul rohumaal;
- 4) uuendusraie, välja arvatud turberaie, kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus;
- 5) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel;
- 6) roo varumine külmumata pinnasel, välja arvatud roo käsitsi niitmine vees või maismaal oma tarbeks 16. juulist 15. novembrini.

§ 16. Vajalik tegevus

Diby, Rumpo ja Kärrsläti piiranguvööndites on poollooduslike koosluste esinemisaladel vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus nagu rohu niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ning harvendamine kaitseala valitsejaga kooskõlastatud ulatuses.

5. peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 17. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53) ja nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115, 8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

² Kaitseala on moodustatud Haapsalu Rajooni RSN Täitevkomitee 19. augusti 1987. a otsusega nr 212 «Rumpo taimestikukaitseala moodustamine» kaitse alla võetud Rumpo taimestikukaitseala baasil. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa I punkti 1 alapunktist 66 hõlmab kaitseala osa Väinamere linnualast ja punkti 2 alapunktist 498 hõlmab kaitseala osa Väinamere loodusalast, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtis elupaigatüüp.

⁴ Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades Eesti Metsakorralduskeskuse Kärdla metskonna Vormsi metsandiku 2004. aasta planšetti (mõõtkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid seisuga september 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

[RT I 2010, 13, 70- jõust. 01.04.2010]

[Vormsi maastikukaitseala](#)